

Polɔ nyegãaŋ seɓehãaliŋo maŋ hã Korẽntitaamba-i Nelmuoyamma

Polɔ nyegãaŋ seɓediɛlãŋo-i hã Korẽntitaamba-i, ku huɔŋgu-na, nuɔmba namba ji ta ba piiye wuɔ Yesu *pɔpuɔrbilonɔ sɪ. Ku saa dɔlnu-yuɔ. Uŋ juɔ'a u bir duɔ kã ba wulaa, u nyegẽŋ seɓe daayo-i duɔ kaala nelma namma baa-ba.

Nelma diei yuu u huɔŋga-i: U taara terni-na hiere nuɔmba suɔ i To-i Diilonɔ-i baa Itienɔ-i Yesu-Kirsa-i ka saa. U maacemma muliɛma ciinu cor. Nga u fiɛ u huɔŋga-i baa-ma (sap. 1-7).

U piiye kpɔkpuɔla naŋ maama; wuɔ Korẽntitaamba firnu ba nammu-i a gbãa da kãyã *Yerusalemu Diilonɔ-dũŋ-baamba-i fafamma (sap. 8-9).

U nuŋgu hii bamaŋ yaan fuɔ nelma-i aa jo baa ba deŋ maama ji ta ba waŋ baa Korẽntitaamba-i. Wuɔ kutaamba ciɛ ba fɛɛɛ Yesu pɔpuɔrbiemba yuntaamba a ne da Yesu pɔpuɔrbiemba sɪ. Bombolma sa suɔ aa dɔlnu-bei. Wuɔ Yesu pɔpuɔrbilonɔ-maacemma sɪ mafamma-i. Fuɔ fɛɛɛ-i Yesu pɔpuɔrbilonɔ, nga u ciɛ u fɛɛɛ cɛkũɔ duɔ gbãa ce banamba da yuŋgu. U sa taara yerre, u sa bi taara gbeiŋa. U waan Diilonɔ-nelma-i baa Korẽntitaamba-i gbãŋgbãŋ; u saa ji hũu warbelle molon wulaa. U pigãaŋ wuɔ Diilonɔ ce u nelnyulmu-i gbãŋgbãŋ (sap. 10-13).

¹ Muo Pol, Yesu-Kirsa *pɔpuɔrbilonɔ muo ŋaa Diilonɔ un'a ma ce dumaa. Muo baa mi nato-biŋo-i Timote-i, miemei nyegāan sebe daayo-i die hā Diilonɔ-dūŋ-baan namaa naman dii Korēnti-i-na a naara baman bi dii Akayi* huɔŋga-na hiere.

² I To-i Diilonɔ-i baa Itienɔ-i Yesu-Kirsa-i ba kāyā-nei aa fē na hɔmmu-i.

³ Yaan i tie tuɔlnu Diilonɔ-i Itienɔ-i Yesu-Kirsa To-i. U yaa hujarre tienɔ-i. U yaa Diilonɔ man diyaan sirɛiŋa-i yie weima-na hiere.

⁴ U dii sirɛiŋa yie i mulieman-hɔnni-na hiere i die gbāa tie bi dii sirɛiŋa baman ciɛŋ muliema-i ma sinni-na hiere ŋaa fuɔ un dii-yie dumaa.

⁵ Na saa da, in siire biɛ *Kirsa muliema-i bāmbāale dumaa, Diilonɔ bi dii sirɛiŋa yie bāmbāale dumɛi Kirsa barguɔ-i-na.

⁶ Die tie muliɛŋ, i sa muliɛŋ gbāŋgbāŋ, ku ce sirɛiŋa ta a da-na aa ta ku bi kor-na. Aa Diilonɔ duɔ tuɔ dii sirɛiŋa yie, u taara i bi tie dii namaanɔ-na na ta na hirā muliema-i miɛ temma-i.

⁷ Terienɔgu fanɔu-na, i huleiŋa sa tie baa na maama-i. I suyaa wuɔ nan siyaa ta na muliɛŋ miɛ temma-i, na ka bi da sirɛiŋa-i miɛ bi temma-i.

⁸ Tobin namaa, i taara na suɔ maman daa-ye *Asi-i-na. Muliema naa silaa jinya-yie cor, i taa i taara i yunni, i saa naa hūu-ma wuɔ i ka hel-mɛi.

⁹ Ii naa tiena baa-ma wuɔ i kuliin-belle hii. Nga mafamma ciɛ pigāan-ye wuɔ i baa haa i nanɔa-i miɛ fɛɛɛŋ fɔŋgūɔ-i-na. I haa-ka Diilonɔ-na, wuɔ u yaa gbāa sire kuomba-i.

---

* **1:1** Korēnti dii Akayi huɔŋ-na.

¹⁰ U yaa kuraa-ye kuliŋ daaku-na aa u ka tiraa kor-e ku temma-na. Coima saa fa, i haa i nanŋa yuɔ haama famma-i wuɔ u ka tiraa kor-e.

¹¹ Aa namaa bi fεε-i na kāyā-yiε baa na Di-ilocārälle-i u kor-e. A ce dumaanŋo-na duɔ nu nuɔmba bɔi cacārāŋgu aa ce baa-ye, ku ka bi ce nuɔmba bɔi da nelma jaal-o i maama-na.

Pol buraana u kamma-i Korēnti-i-na

¹² In bilaa i fεε dumaa terni nanni-na ku huraa namaa terienŋu-na, ku yaa gbu ku fε i hɔmmu-i. I suyaa wuɔ i ciε maacenfafamma. I sa kā moloŋ terienŋ-nu baa hɔmmu hāi; i kā baa huɔŋga diei. Di-ilonŋ-āncemma, nelbilienŋ-maama sī. Diilonŋo kāayā-yiε i firnu i hɔmmu-i baa-na weiima-na hierε.

¹³ Aa in nyεgēŋ nelma maŋ i hā-na, ma yunŋu saa fuo. Da na kalaŋ da mamaŋ, ma yaa-i. Mi huɔŋ-na ma ka kaala na wulaa.

¹⁴ Dumandε-i-na ku saa kaala na wulaa wuɔ Itienŋo-i Yesu jommaŋ-yiinŋu-i, na hɔmmu ka fε baa-ye aa miε muumu bi fε baa namaanŋo-i.

¹⁵⁻¹⁶ Miŋ ŋa naa haa mi nanŋa-i nei dumaanŋo-na wuɔ na hɔmmu fiε baa-ye, mi cira mi ka kā namaa terienŋu yaa nuɔ-i igēna aa suɔ cor kā Maseduɔni-na. Aa da mi ka hel Maseduɔni-i-na, mi tiraa bir jo na wulaa ku ce i hāi a naara kunaanŋu na hɔfille-na. Aa da mi ji ta mi cor da mi kā *Yude-i-na, na kāyā-miε mi hi.

¹⁷ Nga mi kāmman'a ma saa ji hel, ku ce ŋaa ku pigāan wuɔ mii naa bel-ma baa mi nanyuɔŋgu wei? Sisɔ huhurmantienŋ muɔ; da mi waŋ mamaŋ, cuo siε kaal, mi bir baa mi huonŋu.

¹⁸ In waŋ nelma maŋ baa-na, huhurma diei maa si dii mei; Ninsontienŋo yaa mi siεra.

19 Meɪ fεɛ-i baa Silasi-i a naara Timote-i inŋ waan Diilonŋ-Bieŋo maŋ maama-i baa-na, inŋ waan Yesu-Kirsa maŋ maama-i baa-na, huhurma diei maa si dii-yuɔ. U wεima-i hiere maa naa koŋ.

20 Na saa da, Diilonŋ uŋ pāa nunni maŋ hiere, fuɔ yaa ka ce-ni. Ku'i cie fuɔ yerre-na i tie jaal Diilonŋo-i wuɔ «Ma cie!» a tie ce-yo boi.

21 Aa Diilo fuɔ fεɛ yaa kāayāŋ miεŋo-i baa namaŋo-i hiere *Kirsa huonŋu-na. U yaa hielaa u yufelle yiε

22 aa haa u dānyuɔ-i yiε a ce-ye fuɔ baanŋ miε. U bi hāa-ye u *Yalle-i i die suɔ wuɔ i ka da uŋ jiena ciilunŋu maŋ tuɔ cie-ye.

23 Na saa da, kumaŋ cie mi saa tiraa bir kā Korēnti-i-na na wulaa, mi saa ta mi taara mi ce kuujanŋu nei ku'i cie. Diilonŋo yaa mi siera; da kuɔ mi kar coima u baa yaŋ-mi.

24 I sa taara i guor-na baa Diilonŋ-hūmellen-kūŋu-i. Na bilaa-de nammu hāi tɪ, ŋga i taara i kāyā-nei na hōmmu fε baa di wuɔsaŋgu-i.

2

1 A ce dumaŋo-na miε mi siε bir kā na wulaa ka tiraa du na hōmmu-i.

2 Namei fienŋ mi huonŋa-i, da mi kā ka du na hōmmu-i, hai ka da fε meɪ kaanŋa-i?

3 Bamaŋ saaya ba fε mi huonŋa-i, mi sa taara mi kā ba ka du-ka, ku'i cie mi naa mi bir aa nyegēŋ sebe* hā-na. Mi suyaa miε mi huonŋ da ka fε, ku bi dɔlnu namaŋo-i hiere.

---

* 2:3 Sebe faŋo saa dii Diilonŋ-nelma sebe-i-na; nyunŋo ku bāanŋu-na molo sa suɔ uŋ yeŋ kusuonŋ-nu.

4 Coima saa fa, miŋ taa mi nyegɛŋ sebe faŋo-i mi huɔŋga saa naa waa huɔŋga, mi nyegǎaŋ-yo baa nyinyɔlma. Mi saa nyegɛŋ-yo da mi ce-na kuujangu, ŋga mi nyegǎaŋ-yo na da na suɔ wuɔ mi kuye na kũŋgu-i.

Ba sa muo cǎlmuoɛtiɛŋo cǐlǎ cǐiŋgu

5 Umanɛ ciɛ kuujangu-i miɛ na hɔlma-na, kutienɔ saa ce-ku muɔ-na, ŋga u ciɛ-ku na hieroŋo'i nuɔ-i. Da miɛ mi siɛ dii gbuoya-kuɔ, mi gbǎa cira u ciɛ-ku na fɔŋgũɔ nuɔ.

6 Nanɛ nuolaaya kutienɔ-i dumaa, ku ka gbɛ baa-yo.

7 Fiefiɛ-i-na, yaanɛ aa na ce jande yuɔ aa na dii sireiŋa yuɔ, ku yaa hɔdulle siɛ cɔruɔnu-yuɔ a seŋ u kũɔma-i.

8 Jande, mi cǎrǎ-nei, bilaanɛ-yoŋ fafamma u suɔ wuɔ u maama dɔlɛ-nei.

9 Na saa da, miŋ nyegǎaŋ sebe-i† hǎ-na yunɔŋu manɛ nuɔ-i ku yaa daaku: Mi taa mi taara mi ce-na ne da kuɔ na nu mi nuŋgu-i weima-na hiere.

10 Da na ce jande umanɛ nuɔ-i, mɛi bi ce jande kutienɔ-na. Na saa da, da kuɔ naacolɛ daayo cǎlǎa-mi, mi ciɛ jande yuɔ, aa mi niɛ namei aa ce jande faŋo-i. *Kirsaa yaa mi siɛra.

11 Mi sa taara i yanɛ ma dɔl *Sitǎni-i ku'i ciɛ mi ta mi ce-ma dumaaŋo-na. I saa bi yanɛ u kusũŋ-maama-i suɔma.

Pol saa yiɛra Torasi-i-na

12 Miŋ kǎa Torasi-i-na da mi ka wanɛ *Kirsaa *Neldɔdɔlma-i, Itienɔ naa gbuu tigiinɛ terienɔŋu-i hǎ-mi mi da mi wanɛ-ma.

† 2:9 U waanɛ sebe faŋo maama yaa-i verse 3-i-na.

¹³ Nga miŋ kãa, mi saa ka da mi natobiŋo-i Tite-i, mi huŋga saa gbãa tiena terduŋ-nu. Mi naa mi cārã hūmelle-i Torasitaamba wulaa a nyaanu-yuŋ jo Maseduŋi-i-na.

Kirsa hūlaŋgu dii-yie

¹⁴ I siε gbuu gbãa jaal Diilonŋo-i! In yεŋ horrena baa *Kirsa-i, Diilonŋo taa i yaan-na. A ce diε cor terienŋu terienŋu, nuŋmba suŋ wuŋ Kirsa yaraa bigāarŋo-i. U ciε diε cor terienŋu terienŋu, ba ta ba nu Kirsa hūlaŋgu-i yie.

¹⁵⁻¹⁶ Na saa da, Diilonŋo wulaa, ii dii ŋaa Kirsa natikolo nuŋmba hŋlma-na. Bamaŋ biyaa hūmēbabalalle-i, bafamba wulaa kuliŋ-hūlaŋgu'i dii-yie ta ku jo baa kuliŋgu. Bamaŋ biyaa koŋkor-hūmelle-i, cicēlmaŋ-hūlaŋgu'i dii-yie ta ku jo baa cicēlma. Hai gbãa ce maacen daama temma-i?

¹⁷ Nga miεŋo-i Diilonŋo'i hãa-ye baa-ma wuŋ i ce-ma. Nuŋmba bŋi ciε Diilonŋ-nelma-i ta ba taara gbeŋa baa-ma. Miε ii si dii kufaŋgu taamba temma-i. Miε in yεŋ Kirsa horrena, i sa waŋ Diilonŋ-nelma-i baa hŋmmu hãi; i waŋ-ma baa huŋga diei Diilonŋo yufelle-na.

3

Tobisifelenni maaraa anjŋamma-i

¹ Namaa wulaa, miŋ waanŋ mamaŋ daama-i, na ka tiraa cira i kaal i fεrε wεi? Sisŋ na taara diε i kã na terienŋu-na, i kã baa seβε ka pigāanŋ wuŋ nelfafaanŋ miε ŋaa banambaŋ ceŋ-manŋ dumaa wεi? Mi siε siε aa ce-ma. Mi sa bi taara namaa seβε-i da mi gbãa kã yanŋa nanŋa.

² Mie seβε yaa namaa fεε-i. Seβε faŋo nyegãaŋ i hɔmmu-na. Nuɔmba-i hiere ba gbãa da-yo aa kalaŋ-yo.

³ Seβε faŋo-i *Kirsa yaa nyegãaŋ-yo. Ku danci wuɔ u yaa nyegãaŋ-yo aa puɔr mie fuɔ baa-yo. U saa nyegẽŋ-yo baa nyegẽdiele, u nyegãaŋ-yo baa Cicɛlmantienŋo *Yalle. U saa bi nyegẽŋ-yo tãmpɛllenŋ, u nyegãaŋ-yo nelbilien-hɔmmu-na.*

⁴ Kirsa cie i haa i naŋga Diilonŋ-na, ku'i cie i tie waŋ mafamma-i.

⁵ I suyaa wuɔ ma maaraa-ye i die gbãa ce maacenŋ daama-i baa mie fεεŋ fɔŋgũɔ-i. I fɔŋgũɔ hel hiere Diilonŋ-na.

⁶ U yaa hãa-ye baa ku fɔŋgũɔ-i i tie waŋ *tobisifelenni maama-i baa nuɔmba-i. Tobisifelenni fanni saa nyegẽŋ tãmpɛllenŋ ŋaa *Moisi *ãnjɛnammanŋ nyegãaŋ tãmpɛlle-na dumaa. Nga ni hilaa *Diilonŋ-Yalle-na. Anjɛnamma jo baa kuliŋgu a ne da Diilonŋ-Yalle jo baa cicɛlma.

⁷ Anjɛnammanŋ taa ma nyegẽŋ huɔŋgu manŋ nuɔ-i tãmpɛŋa-na, Diilonŋ naa carra Moisi-i baa cecerma naŋ temma, a ce *Isirahel-baamba saa gbãa da ba ne u yaanga-i.† Anjɛnamma manŋ juɔŋ baa kuliŋgu, ma jomma da ma fa fafaanŋ daaku temma-i a ne da ma sa cɔ,

⁸ Diilonŋ-Yalle maacemma ka fa ka hi hie?

---

* **3:3 Tãmpɛllenŋ:** Pol piiye *Moisi *ãnjɛnamma maama yaa bande-i-na. Maa naa nyegẽŋ tãmpɛllenŋ. Niεŋ Helmanŋ-seβε-i-na (Exode) 24.12. **Nelbilien-hɔmmu-na:** *Seremi ciεra wuɔ ãnjɛnafelenna ka nyegẽŋ nelbiliemba hɔmmu-na. Niεŋ Seremi seβε-i-na (Jérémie) 31.33. † **3:7** Niεŋ Helmanŋ-seβε-i-na (Exode) 34.27-35.

9 Anjɛnamma maŋ cālāaŋ nuɔmba-i, ma maacemma da ma fa fafaan daaku temma-i, Diilonj-Yalle maŋ cieŋ nuɔmba-i nelviimba, difande maama ka fa ka hi hie?

10 Halle i gbāa cira fafaanŋu maŋ waa añjɛnamma huɔŋgu-na, ku sie gbāa fi baa fiɛfiɛ ku kũŋgu-i.

11 Bɛŋkũŋgu maŋ saa waa da ku cɔ, Diilonj duɔ migāaŋ-ku migāaŋ daama temma-i, kumaŋ cuɔŋ u ka migāaŋ-ku ka hi hie?

12 I haa i naŋga-i ku yaa nuɔ-i ku'i cie i nunni sa ce yelma baa nelma-i.

13 I sa ce ŋaa Moisiŋ taa u ce dumaa. Fuɔ taa u suuye u yaanŋa-i baa kompaŋga‡ wuɔ *Isirahel-baamba baa da u yaanŋaŋ dɛŋ ka kã dumaa.

14 Nga kuu naa gbuu bɛŋ dũŋgu Isirahel-baamba-na a ce ba saa ta ba suɔ u nelma tuole-i. Halle ji hi baa nyuŋgo, da ba ta ba kalaŋ *Tobisiɔɔlɔnniŋ-sebe-i, kompaŋga cienu-bei yogo, ba sa da ma tuole-i. Da ŋ haa ŋ naŋga-i Kirsaa yaa nuɔ-i, kompaŋga halaŋ ŋ yaanŋa-na.

15 Ji hi baa nyuŋgo, Isirahel-baanj da ba ta ba kalaŋ Moisi sebebbaa-ba-i, ku ce ŋaa kompaŋga cienu-bei ba sa da ma tuole-i dei.

16 Nga ŋaa maŋ nyegāaŋ dumaa: «*Umaŋ duɔ bir jo Itienjo wulaa, kompaŋga halaŋ u yaanŋa-na.*»§

17 Baŋ gbɛŋ Itienjo maŋ bande-i, Diilonj-Yalle yaa-i. A ne da Itienjo Yal da di waa kusuɔŋ-nu, kutaamba waa ba ferɛŋ nuɔ.

18 Miɛ maŋ kompaŋga halaanji yammu-na hierɛ, Itienjo fafaanŋu da-yiɛ. I duɔŋ tiɛ bibirre i kã die

‡ 3:13 Nienj Helmaŋ-sebe-i-na (Exode) 34.33-35.

§ 3:16 Hel-

maŋ-sebe (Exode) 34.34

ka fa Itienjo temma. Itienjo Yalle maacemma yaa mafamma-i.

4

*Pol kūma saa seŋ baa Diilon-*maacemma-i**

¹ Diilonjo yaa cie baa-ye aa hā-ye maacenfafan daama-i ku'i cie i kūma sa seŋ baa-ma.

² I ciinaana kukulmaŋ-*maacemma-i* baa senda-wεima-i hiere. I sa taal neliεŋo, i sa bi waŋ Diilon-nelma-i baa huhurma. I waŋ ninsoŋ-belle yaa-i i kaala-die baa nuamba-i Diilonjo yufelle-na. I ce mafamma-i neliεŋo neliεŋo u duo suo wuo huhurmantaŋ mie sī.

³ In waŋ *Neldōdōlma maŋ, da kuo ma cienu, da kuo ma sa kaala, kuu dii ŋaa ma saa kaala bamaŋ biyaa hūmēbabalalle-i ba yaa wulaa-i.

⁴ Kufanġu taamba ciinaana Neldōdōlma-i. *Sitāni cuu ba yammu-i hiere. U yaa miwaan daayo tieno-i. U cie ba sa da cecerma maŋ dii Neldōdōlma-na ta ma pigāaŋ *Kirsa fafaanġu-i. A ne da da ŋ da Kirsa-i ŋ daa Diilonjo yaa-i.

⁵ I sa waŋ mie fεreŋ-*maama* baa nuamba-i; i waŋ Yesu-Kirsa maama'i baa-ba, wuo u yaa Itienjo-i. Mie fuo, i gbāa waŋ kumaŋ i kūŋġu-na, i gbāa cira i cāa namei Yesu fuo maama-na.

⁶ Diilonjo maŋ naa ciεra: «Cecerma saaya ma hel a karnu kukulma-i», uuduεŋo faŋo yaa bi diyaa cecerma-i i hōmmu-na i tie da u fafaanġu-i Kirsa yaanġa-na i suo-ku.

⁷ Na saa da, i sa gbāŋ muonumma ŋaa yerruŋ-bitonni, ŋga Diilonjo hāa miεŋo-i nelfafaŋ daama temma-i i die hi nelbiliemba-i baa-ma. Mafamma

ciε nuɔmba da ba suɔ wuɔ hiŋ daama temma hilaa Diilonŋ-na, miε maacemma sɪ.

⁸ I ce sūlma-i ma sɪnni-na hiere, ŋga ku saa nuɔl-e dede. I hɔmmu calaanu, ŋga i kūɔma saa seŋ.

⁹ Ba huol i yammu-i, ŋga Diilonŋo saa nanna-yiε dede. Ba sε-ye ba nanna, ŋga i saa tŋe-manŋ.

¹⁰ Yinni manŋ jonŋ Yesu muliεma temma haa-yiε, i nal u kuliŋgu-i i ne. Diilonŋo ce mafamma-i Yesu-Kirsa himma da ma ta ma bi da-yiε.

¹¹ Miε manŋ dii cicēlma-i, yinni manŋ jonŋ kuliŋgu hūŋ ku cu-ye Yesu maama-na. Mafamma ce u himma da ma ta ma da tāmmanŋ-nuɔŋ miεŋo-na.

¹² Terienŋu faŋgu-na, miε i mal baa kuliŋgu-i namaa na da na gbāa da cicēlma manŋ sa tŋeŋ dede-i.

¹³ Ma nyεgāanŋ Diilonŋ-nelma-na wuɔ: «*Mi hūyāa-ma ku'i ciε mi waŋ-ma.*»* Miε i bi hūyāa Yesu maama-i dumεi ku'i ciε i tiε waŋ-ma.

¹⁴ I suyaa wuɔ umanŋ siire Itienŋo-i Yesu-i hiel-o kuomba hɔlma-na, u ka bi sire miεŋo-i u temma-i, aa kā baa-ye ka jina u caanŋ-nu baa namaanŋo-i hiere.

¹⁵ Kumanŋ haanŋ-yiε daaku-i hiere, ku haa-yiε namaa maa-na. Ku haa-yiε Diilonŋ-hujarre da di ta di hi nuɔmba-i hiere di kā. A ce dumaanŋo-na, jaalunŋu manŋ ka ta ku hā Diilonŋo-i, ku ka ciinu, aa nuɔmba ka ta ba bi u yefafalle.

¹⁶ Ku'i ciε na da i kūɔma sa seŋ da. I kūɔŋ da ma fiε ta ma pɔtɔr, kunanŋu'i naaraayanŋ i huleiŋa-na yinni manŋ jonŋ.

---

* **4:13** Gbeliemanŋ-nalāanŋu (Psaume) 116.10

¹⁷ Muliɛma maŋ haan-yiɛ fiɛfiɛ-i-na, ma ka tɪ. Aa i gbáa cira muliɛma sí. Ma tigiinɪ fafaanɟu'i ma cie-ye, aa fafaanɟu fanɟu temma si dii, aa ku sa ji tɪ dede.

¹⁸ Baŋ'a ba sa da kumaŋ baa ba yufelle, miɛ i fara i ne ku yaa-i. Baŋ dan kumaŋ baa ba yufelle-i ku sa cɔ, ŋga baŋ'a ba sa da kumaŋ baa ba yufelle, ku sa ji ká terienɟu.

5

¹ Na saa da, hiɛma-na bande-i-na, i kũɔma dii ŋaa gbuganni, ma sa cɔ. Ŋga i suyaa wuɔ die ku, Di-ilonɔ ka há-ye kũɔfɛlemma dɔrɔ-i-na. Kũɔfɛlemma famma ka waa ŋaa kállun-dũnni a ce i siɛ tiraa gbáa ku.

² In yen terienɟu maŋ nuɔ-i fiɛfiɛ-i-na, i gbu i niya kũɔma famma damma-i a ce i tiɛ waana.*

³ Ŋga i suyaa wuɔ die hel gbugan daani-na, i siɛ tiɛ bebelle.

⁴ I sa taara i ku aa suɔ da kũɔŋ daama-i, i taara i da-ma cicɛlma ku'i cie i tiɛ niya aa tiɛ waana.

⁵ Diilo fuɔ fɛrɛ yaa tigiinɪ i cicuɔŋgu-i dumaanɔ-na tuɔ cie-ye, aa há-ye u *Yalle-i i die suɔ wuɔ un tigiinɪ kumaŋ hiere i ka da-ku.

⁶ A ce dumaanɔ-na sirɛinɟa da-ye yinni maŋ jon, aa i suyaa wuɔ die waa baa i kũɔŋ daama-i, i maa baa Itienɔ nelle-i.

⁷ Kumaŋ cie mi wan-ma dumaanɔ-na, i ne in haa i nanɟa-i kumaŋ nuɔ-i aa tiɛ wuɔ, i sa ne in dan kumaŋ baa i yufienɟa.

⁸ Sirɛinɟa dii-yiɛ ninsonɔ, ŋga i taara i yan i kũɔŋ daama-i aa ká ka waa Itienɔ caan-nu.

---

* 5:2 Niɛŋ Ɔɔm. 8.2.

18 Kufanġu-i daaku-i hiere Diilonġ-maacemma. U yaa ciɛ Kirsa dii-ye i-naa nuɔ baa-yo aa dii koŋkor-maacemma-i i naŋ-na.

19 Na saa da, Diilonġo puɔraa Kirsa ji dii nelbiliemba-i ba-naa nuɔ baa-yo, u saa fer ba cǎlmuɔ-i. Aa u hǎa miɛmɛi baa koŋkor-ãndaanġu-i.

20 Terienġu fanġu-na, i ciɛ Kirsa pɔpuɔrbienġ miɛ. Kuu dii ŋaa Diilonġo muo u natiɛŋa nɛi. Jande, niɛŋ Kirsa-i aa na siɛ Diilonġ-koŋkoro-i na suur na-naa nuɔ baa-yo.

21 Kirsa saa naa ce halle ãmbabalma diei, ŋga Diilonġo haa i ãmbabalma-i hǎ u yaa-i duɔ gbǎa duɔ ce-ye nelviinġ miɛ fuɔ barguɔ-i-na.

6

1 Terienġu fanġu-na, inġ cenġ maacemma-i baa Diilonġo-i, jande, i cǎrǎ-nɛi, Diilonġ unġ ciɛ baa-na cemma maŋ, baa na bel-ku baa na nanyuɔŋgu.

2 Na saa da, Diilonġo ciɛra wuɔ:
«*Niŋ cǎarǎ kumaŋ, ku huɔŋ da ku hi, mi ka ce-ku hǎ-ni.*

Koŋkor-yiinġ da ku hi, mi ka kor-ni.»*

Mi tũnu-nɛi, koŋkor-yiinġu yaa daaku-i. Diilonġo taara u kor-na huɔŋ daaku yaa nuɔ-i.

3 I sa taara i guɔl unanġ gbeini a ce nuɔmba ji da muncǎlmu i maacemma-na.

4 I yaanġ aa tie ce wɛima-i hiere i pigǎanġ wuɔ Diilonġ-cǎarǎanġ miɛ kelkel. Muɟiɛma-i baa sũlma-i a naara korma sa ce-ye biŋkũŋgu, i caa-ni hũmmanġ-temma.

5 Ba muyaa-ye babalaa, aa dii-ye kaso-i-na, aa tũu nuɔmba-i kũnna-yiɛ. Kuniɛ maacemma

* 6:2 Isayi (Ésaïe) 49.8

maaramma ce i sa da duɔfũŋ, i sa bi da wuo niwuoni.

⁶ I pigãaŋ wuɔ Diilonɔ-cãarãaŋ miɛ i viisɪnni-na, baa i Diilonɔ-hũmelle suɔma-na, baa i hɔhɪnanɔŋa-na, baa i fafaanɔŋu-na, baa *Diilonɔ-Yalle maacemma-na, baa i nelnyufafammu-na,

⁷ baa i ninsoŋo wamma-na, baa Diilonɔ-fõŋgũɔ bi barguɔ-i-na. I ciɛ viisɪnni yaa-i i bɛrcebɪmbɪnni-i tiɛ muo baa-ni aa tiɛ cɛnya i fɛrɛ baa-ni.

⁸ Yiinɔŋu nanɔŋu ba ce i ce bɔi, yiinɔŋu nanɔŋu ba ture i yammu-i. Ba waŋ i yebabalande-i dii, ba waŋ i yefafalle-i dii. Ba ne-ye wuɔ coikartaan miɛ, a ne da i waŋ ninsoŋo yaa-i.

⁹ Ba ne-ye ŋaa ba sa suɔ-ye, a ne da ba suɔ-ye fafamma. Ba ne-ye wuɔ bikuonɔŋ miɛ, a ne da miɛmɛi daaye i gbeini-na. Ba huol i yammu-i ŋga ba saa gbãa ko-ye.

¹⁰ Ba ce kuujaŋgu yiɛ, i hɔmmu bir yaŋ aa ta mu fɛ. Ba ne-ye wuɔ nawalaan miɛ, a ne da miɛmɛi ciɛŋ nuɔmba bɔi waamba. Ba ne-ye wuɔ bɪŋkũŋgu sɪ baa-ye, ba saa suɔ wuɔ miɛmɛi bɪŋkũntaan miɛŋo-i kelkel.

¹¹ Mi jɛnaaŋ namaa, Korɛntitaan namaa, i fũnunɔŋ firnu i hɔmmu-i a piiye baa-na.

¹² I saa fuo i kusũnni-i nɛi, ŋga namei fuyaa na kusũnni-i miɛ-na.

¹³ A ce dumaanɔŋo-na mi ka piiye baa-na ŋaa mi piiye baa mi bisãlmba: Firiinunɔŋ na bi hɔmmu-i baa-ye fafamma!

Cecerma-i baa kukulma-i ni siɛ gbãa gbonu

¹⁴ Bamaŋ saa hũu Kirsa-maama-i, baa na dii na nunɔŋu baa-ba ba ãncemma-na. Kuufafaanɔŋu-i baa

kuubabalaan̄gu gbāa ce niε kā hūmeduɔle? Cecerma gbāa nunu ma-naa baa kukulma-i nunun̄ hama-i temma-i?

¹⁵ *Kirsa-i baa *Sitāni-i, ba gbāa suurnu ba-naa niε niε? Sisɔ uman̄ Kirsa horre-na, u gbāa gbonu ce hama-i baa uman̄ si dii-diε?

¹⁶ Diilon̄-dūŋgu-i baa t̄inni-i ni piyaa ni-naa bige-i nuɔ-i? Miεmei Cicēlmantien̄o dūŋgu-i ŋaa fuɔ ferεŋ waan̄-ma dumaa wuɔ:

«Mi ka t̄ena ce mi bāan̄gu-i baa-ba.

Mi ka waa ba Diilon̄ muɔ

aa ba waa mi baamba.»†

¹⁷ Terien̄gu fan̄gu-na, Itien̄o nel daama vii namei wuɔ:

«Hilaan̄ ba hɔlma-na, biriin̄ ba huon̄-nu.

Ban̄ b̄in̄ kuman̄ b̄in̄kūbabalaan̄gu-i, baa na yiεya-kuɔ, ku yaa mi ka yan̄ na piε-mi.‡

¹⁸ *Mi ka waa na To muɔ*

aa na waa mi bεpuɔŋ namaa baa mi bien̄ namaa.»§
Itien̄o-i Wεimantien̄o āndaan̄gu yaa-i.

7

¹ Mi j̄ēnaan̄ namaa, nun̄ daaku temman̄ p̄aa baa-ye, yaan̄ i migāan̄ i kūɔma-i baa i hɔmmu-i i halan̄ dugaan̄gu man̄ dii-niε hiere aa i vaa i ferε i tie k̄an̄ Diilon̄o-i a ce nelfafaan̄ miε kelkel.

Pol huŋga f̄le

² Baa na fuo na kusūnni yiε! I saa ce kuujan̄gu molo-na, i saa k̄ɔsuɔŋ molon̄o, i saa bi du molon̄o.

† **6:16** Buolman̄-seβε (Lévitique) 26.12; Esekiel (Ézéchiel) 37.27

‡ **6:17** Isayi (Ésaïe) 52.11; Esekiel (Ézéchiel) 20.34 § **6:18** Samiel sebehāalŋo (2 Samuel) 7.14; Isayi (Ésaïe) 43.6

³ Na baa da niε sǐ mi piiye dε-i-na da mi cǎl-na, ma'i sǐ. Mi waanŋ-ma baa-na cor tǐ miε: I kuye na maama-i bǎanŋu-i baa isuɔŋgu-i, halle kuliŋgu siε gbǎa hiel na maama-i i hɔmmu-na.

⁴ Mi haa mi nanŋa-i nei cor. Mi huɔŋga fiε baa-na cor. Ku'i ciε iŋ fiε i muliεŋ, mi kũɔma saa kara yinduɔŋgu, aa mi huɔŋga fiε da yogogo.

⁵ Na saa da, iŋ juɔ Maseduɔni-i-na* i saa da tuolenŋ-muntĩenammu. I ciε muliεma-i ma sinni-na hiere: I bigǎarǎamba siε yanŋ-ye, korma siε tiraa yanŋ-ye.

⁶ Nga Diilo fuɔ manŋ diyaanŋ sirɛiŋa-i nuɔmba-na, u ciε Tite jomma dii sirɛiŋa yiε.

⁷ Aa Tite jomma yaa saa dii sirɛiŋa-i yiε yonŋ, nanŋ diyaa sirɛiŋa-i yuɔ baa nelma manŋ, u juɔ ji hi-ye baa-ma a fɛ i hɔmmu-i. U ciεra wuɔ mi kũɔma gbuu bel-na, wuɔ mamanŋ ciε cor ma saa dɔlnu-nei, wuɔ na vaa na fεrε ta na ce na kǎyǎ-miε. Ku'i ciε mi huɔŋga tiraa fɛ naara.

⁸ Na saa da, miŋ saanŋ seβε manŋ hǎ-na cor, uu naa guɔla na hɔmmu-i. Miŋ nuɔ-ma, maa naa janŋ-mi, aa kuu naa ce-mi birŋkũŋgu.

⁹ Nga fiεfiε-i-na, u maama sa janŋ-mi. Mi huɔŋga fiε. Ku saa ce ŋaa na hɔmmunŋ ŋa naa guɔla ku'i fiε mi huɔŋga-i dε, ŋga hɔguɔla daayonŋ juɔ baa kumanŋ, ku'i fiε-ka. U ciε na bir na ciluɔ-i. Na hɔguɔla fanŋo naa jo Diilonŋ-jomma, a ce dumaanŋo-na i saa ce kuujanŋgu nei.

¹⁰ Bige-i ciε mi wanŋ-ma dumaanŋo-na? Hɔguɔla manŋ duɔ jo Diilonŋ-jomma-i, u jo baa bibirremma a ce ŋ biε konŋkor-hũmelle. Hɔguɔla fanŋo temma-i

---

* **7:5 Iŋ juɔ Maseduɔni-i-na:** Niεŋ 2.13.

u maama sa jaŋ-ni. A ne da hɔguɔla maŋ juɔŋ nelbilien-jomma-i, u jo baa nelien-kɔsuɔma.

11 Namaa wuɔŋɔŋ juɔ Diilon-jomma, niɛŋ u ánfaaŋo-i na hɔlma-na: U ciɛ na sire yiera na gbɛiniŋ, u ciɛ na gbáa piiye kor na fɛɛ, u ciɛ mamaŋ ciɛ cor ma jaŋ-na, u ciɛ na ta na káalá Diilonjo-i, u ciɛ mi kúɔma bel-na, u ciɛ Diilon-maama yu na hɔmmu-i, u ciɛ na cáł ámbabalma cetienjo-i. Na ciluɔ pigáaŋ wuɔ namaa nuŋgu saa waa nel daama-na.

12 Terienŋu faŋgu-na, da na da mi nyegáaŋ seɛ-i há-na, mi saa nyegɛŋ-yo umaŋ cáłáa cemma-i fuɔ maa-na, uŋ cáłáa umaŋ†, mi saa bi nyegɛŋ-yo fuɔ maa-na; ŋga naŋ vaa na fɛɛ baa i maama-i dumaa, mi nyegáaŋ-yo na da na suɔ ma yaa-i Diilonjo yufelle-na.

13 Ku'i ciɛ ŋ da sireiŋa daa-ye. A naara kufanŋu-i, na hieronjo-i naŋ bilaa Tite-i fafamma dumaa a fɛ u huɔŋga-i, kufanŋu juɔ ji tiraa naara kunaŋgu i hɔfɛlle-na bɔi.

14 Miŋ waŋ ninsonjo-i baa namaaŋo-i dumaa yinni maŋ jon, mi bi waŋ-yo baa Tite-i dumɛi. Miŋ kaalaa na kúŋgu-i baa-yo dumaa, u bi kaa da-ku dumɛi, a ce dumaaŋo-na, na saa ture mi yaanŋa-i.

15 Duɔ ne na hieronjo-i naŋ taa na nu u nuŋgu-i dumaa, naŋ taa na káalá-yuɔ dumaa, baa naŋ bilaa-yo fafamma dumaa, na maama migáaŋ ta ma dɔlnu-yuɔ ma naara.

16 Terienŋu faŋgu-na mi huɔŋga fɛ, mi gbáa haa mi naŋga-i nei wɛima-na hiere.

---

† 7:12 Ku biyaa ŋaa kutienjo cáłáa Pol fuɔ fɛɛ yaa-i. Saa-ku baa 2.5.

8

Yaaŋ na nammu ta mu fara

¹ Tobinŋ namaa, Diilonŋ uŋ cie baa Maseduani Diilonŋ-dün-baamba-i dumaa, i taara i pigāaŋ-na ku yaa-i na suɔ-ku.

² Weima bɔi daa-ba. Nga banŋ ŋa naa fie waa muliema-na, ba hɔmmu naa gbuu fẽ da yogogo a ce ba firnu ba nammu-i, ŋ sie suɔ wuɔ nawalkireiŋa.

³ Mi daa-ma nuɔ! Ba muoraaya ba fere. Mi gbāa cira ba muoraaya ba fere cor yere, a ne da molo saa guor-ba.

⁴ Ba fūnuŋ nyaar wuɔ i ce jande aa i yanŋ bafamba bi da saanŋ ba kakāyāŋgu-i a hā Diilonŋ-baamba manŋ *Yerusalemu-i-na.

⁵ Inŋ taa i jɔguŋ kumanŋ, ba cie cor kufanŋgu-i: Ba siyaa Itienŋo wulaa, aa tiraa sire sie mie i wulaa ŋaa Diilonŋ uŋ taaranŋ-kuɔ dumaa.

⁶ Manŋ cie dumaanŋo-na, i dii sireiŋa Tite-i-na wuɔ uŋ cie namaa na donŋ kpɔkpuɔla manŋ da na kāyā sūntaamba-i, u gbāŋ u ka perienŋ-yo.

⁷ Namaanŋo-i Diilonŋo firiinu u huŋga-i baa-na weima-na hiere. Na wuɔ u hūmelle-i diŋ saaya di wuɔ dumaa, na suɔ u nelma wamma-i, na suɔ ma belle-i, na hinu pāama-i aa inŋ hāalāayā-nei nelnyulmu* manŋ, na bilaa-mu nammu hāi. Terienŋu fanŋgu-na gbāaŋ na firnu na nammu-i kpɔkpuɔla daayo-na.

⁸ Ku saa ce ŋaa mi guor-na na da na ce-ma. Nga mi piie da mi tūnu-nei yonŋ na da na suɔ banam-

---

* **8:7 Inŋ hāalāayā-nei nelnyulmu manŋ:** Nieŋ Kor. dŋe. 13.

ban̄ yuu nyɔlma baa-ma dumaa aa ce ba temma, ku yaa mi ka suɔ na nelnyulmu nolaan̄gu-i.

⁹ Itien̄o-i Yesu-Kirsan̄ ciε baa-ye dumaa, na saa bi yan̄-ku suɔma: U waa muɔr̄ien̄o dɔrɔ-i-na, ŋga u niε u muɔr̄etesinni-i aa yan̄-ni duɔ gbāa duɔ ji kāyā nawalaan̄ miεn̄o-i. U ciε ku yaa-i a ce-ye muɔr̄aan̄ miε.

¹⁰ Mi piiye mi kusūŋ-maama yaa baa-na, aa ma yaa faa cemma na wulaa. Na saa da, belle man̄ curaa, namei siyaa kpɔkpɔula daayo kūŋgu-i igēna, aa namei tiraa sire baa-ku igēna.

¹¹ Nan̄ ŋa naa sire yiεra baa-ma dumaa, ciεn̄-man̄ dumεi bende-i-na a saanu baa kuman̄ dii na nammu-na.

¹² Da ŋ firnu ŋ huɔŋga-i baa Diilon̄o-i, ŋ da u siyaa nin̄ daa kuman̄ da ŋ hā-yo; u siε cira ŋ ka cuo ji hā-yo.

¹³ Ba saa cira na muora na fεrε a hā banamba-i wuɔ na kāyā-bei. Ŋga ba taara na waa kuuduɔŋgu hiere a ta na saa.

¹⁴ Dumandε-i-na, ku haaya baa namaan̄o-i, na gbāa kāyā baman̄ dii naaluɔ-i-na. Ku yaa yiŋgu nan̄gu namaa da na ji waa naaluɔ-i-na aa ku haaya baa bafamba-i ba ka ne na yaan̄-na. Na ka ce dumεi gbāa ce kuuduɔŋgu

¹⁵ ŋaa man̄ nyεgāan̄ dumaa Diilon̄-nelma-na wuɔ: «Ku waa uman̄ duɔ fiε biεra *mani-i bɔi, u sa haaya u wulaa,

aa uman̄ duɔ fiε biεra-yuɔ cεkūɔ, u sa yor-yuɔ.»†

Titebaa-ba ka kā Korēnti-i-na

† **8:15** Helman̄-seβε (Exode) 16.18.

16 I sie gbuu gbǎa jaal Diilonɔ-i, u ciɛ na maama waa kpelle Tite huɔŋga-na ŋaa maŋ yeŋ kpelle miɛ hɔmmu-na dumaa.

17 Iŋ ciɛra u bir kǎ na wulaa, u saa dure. U ciɛra na terienɔu kǎmmaŋ-maama waa u huɔŋga-na dii yiinaa.

18 I natobiŋo naŋo dii, Diilonɔ-dũŋ-baamba kaal-o terni-na hiere *Neldɔdɔlma wamma-na; i ka ce u saan-yo ba kǎ.

19 Diilonɔ-dũŋ-baamba hielaa u yaa-i u duɔ kǎ baa-ye *Yerusalemu-i-na ka hǎ-ba conɔgoruon daaku-i. I ce kufanɔu-i Itienɔ duɔ da yefafalle nuɔmba nunni-na, aa ba bi suɔ wuɔ i jɔguon kuufafaanɔu baa-ba.

20 I sa taara nuɔmba ji biɛna i yerre-i conɔgorbuɔ daayo maama-na.

21 I taara i tiɛ ce kumaŋ faa Itienɔ yaanɔa-na halle baa nelbiliemba bi yaanɔa-na.

22 I natobiŋo naŋo bi dii, i daa u hinu pǎama. Dumandɛ-i-na, u fũnuŋ haa u naŋa nei a ce kunaŋu migǎan naara u pǎama-na. I ka ce u kǎ baa-ba.

23 Terienɔu fanɔu-na, kumaŋ ŋaa Tite kũŋu-i, u yaa mi wuɔratienɔ, u yaa mi namaacenceronɔ. Aa tobimba hǎi baamba maŋ ka saan-yo, bafamba-i Diilonɔ-dũŋ-baamba pɔpuɔrbiemba; ba ǎncemma ce nuɔmba ta ba bi *Kĩrsa yefafalle.

24 Da ba ka hi, na bel-ba ku belma. Ciɛŋ ba suɔ wuɔ ba maama dɔlnu-nei kelkel, ku yaa Diilonɔ-dũŋ-baamba-i terni-na hiere ba ka suɔ wuɔ na sa dɔl-ba na nuŋ-nu yon, aa ba ka suɔ wuɔ i sa kaal-na gbǎŋgbǎŋ.

Kakāyāngu

¹ Kakāyāngu maŋ saaya ku kā *Yerusalemu Diilon-dūŋ-baamba wulaa, manamma si dii mi da mi naara ku kūŋgu-na.

² Mi suyaa miε na taara na ce bīŋkūŋgu. Mi gbelaan-na Maseduɔnitaamba yaanŋa-na miε: «Akayi* Diilon-dūŋ-baamba tigiin tī dii bendiala da ba kāyā Yerusalemu Diilon-dūŋ-baamba-i.» Maŋ yeŋ kpelle na hɔmmu-na dumaa, ku diyaa sirɛiŋa ba bɔi-na.

³ Mi sa taara mi ce coikartien muɔ ku'i cie mi wuɔya puɔr tobiŋ daaba-i na wulaa. Gbāan da mi ji ta mi kā, mi kā ka da na tigiin ninsoŋo ŋaa miŋ waan-ma baa-ba dumaa.

⁴ Ni ma'i sī, miŋ waan baa Maseduɔnitaamba-i miε i haa i nanŋa nei, die kā baa-ba ka da na saa tigiin tī, senserre ka da-mi baa-ba; mi siε gbāa wan namaa diele maama.

⁵ Ku'i cie naŋ pāa kakāyāngu maŋ nuŋgu-i, mi cārā tobiŋ daaba-i miε ba ta yaanŋa miε ka tigiin-ku cie-mi. Da mi kā ka da-ku mi yaan-na, ku yaa ka pigāan wuɔ ku dɔlaanu namei na ce; molo saa guɔr-na.

Niŋ duu kumaŋ ŋ kar ku yaa-i

⁶ Na saa da, da ŋ duu cekūɔ, ŋ ka kar cekūɔ. Da ŋ bi duu bɔi, ŋ ka kar bɔi.

⁷ Neliŋo neliŋo, u fara u nanŋa-i ŋaa maŋ yeŋ dumaa u huɔŋga-na, u baa ce u hɔmmu-i mu hāi u baa bi guor u fεrε. Bige-i cie mi wan-ma dumaanŋo-na? Ku yuŋgu yaa daaku: Uman faaran u nanŋa-i baa hɔfafanŋa, fuɔ maama yaa dɔlaanun Diilonŋo-i.

---

* **9:2** Korēnti dii Akayi huɔŋ-na. Niεŋ 1.1.

⁸ Aa Diilonjo yaa gbãa haaya bimbinni-i ni sinni-na hiere hã-na, a ce-na bɛŋkũntaan namaa, na ta na par na ce sãmma-i ma sinni-na hiere

⁹ ŋaa maŋ nyegãaŋ dumaa Diilonj-nelma-na wuɔ:
«U firiinu u nanŋa baa sũntaamba-i.

U sãmma sa ji ku dede!»†

¹⁰ Uman hãaŋ gonŋuonaŋo-i diduuma-i, aa tuɔ hã-yo u nuŋ-juuru-i, u ka bi firnu u huɔŋga-i hã namaaŋo-i na diduuma-i aa ce na sãmma da belle.

¹¹ Na ka ce ninsoŋ-waan namaa, ta na gbã na ce na sãmma-i hɔnni-na hiere. A ce dumaanjo-na diɛ hi bamaŋ baa na kakãyãŋgu-i, ba ka gbuu jaal Diilonjo-i ku maama-na.

¹² Na saa da, naŋ ceŋ kakãyãŋgu maŋ daaku-i, ku sa kãyã Diilonj-dũŋ-baamba yoŋ, ŋga ku ka ce nuɔmba bɔi ta ba ce Diilonjo-i kasi saa da-yo.

¹³ Kakãyãŋ daaku ka pigãaŋ naŋ yuu nyɔlma baa Diilonj-maama-i dumaa. Naŋ siyaa *Kirsaa *Neldɔdɔlma-i ta na wuɔ baa-ma dumaa, ku ka ce Diilonj-dũŋ-baamba famba ta ba gbeliɛŋ Diilonjo-i. Naŋ firiinu na hɔmmu-i a cal na nagãŋ-niini-i baa bafamba-i dumaa, ka cor baa banamba-i hiere, ba ka gbeliɛŋ-yo ku maama-na.

¹⁴ Diilonj uŋ ciɛ baa-na cemma maŋ, ku ka ce ba ta ba cãrã Diilonjo-i ba hã-na a pigãaŋ wuɔ na kũŋgu dɔlnu-bɛi.

¹⁵ Yaan j tiɛ jaal Diilonjo-i! Uŋ ciɛ sãmma maŋ yiɛ ma siɛ gbãa waŋ.

10

Pol pigãaŋ u fɔŋgɔtesinni-i

---

† 9:9 Gbeliemaŋ-nalãaŋgu (Psaume) 112.9

1-2 Muɔ Pol, mi taara nelma diei na wulaa. Nuɔmba gbɛ-ku dumaa wuɔ da mi waa na hɔlma-na mi waa hɔnni, aa da mi hel na hɔlma-na mi ta mi ce. Jande, meɪ fɛrɛ'i cāarāŋ-nei baa *Kirsá hɔhɔnāŋa temma. Baa na yan da mi ji kā na wulaa mi kā baa bubuɔsɔnni. Banamba gbɛ-ku dumaa wuɔ nelgbāŋgbālāŋ muɔ, kɛrɛ fɔŋgũɔ si diimi Diilon-ŋhúmelle-na. Mi ka pigāaŋ kutaamba-i mi jāyāmma-i.

3 Nelgbāŋgbālāŋ miɛ ninsoŋo, ŋga i sa mal nelgbāŋgbālāŋ-maluŋgu.

4 In kuoraaya i fɛrɛ baa nimanŋ maluŋ daaku-na, nelgbāŋgbālāŋ-niini sɪ; Diilon-niikuoranni. Ni yaa kāayāŋ-yiɛ i tiɛ muonu Diilon-bigāarāmbaŋ ciɛŋ terni maŋ nuɔ-i. I suuye coikartaamba nunni-i baa ni yaa-i.

5 Bombolmantaamba maŋ ciyaanŋ nuɔmba-i Diilonŋ suɔma-na, i yar-ba baa ni yaa-i. Bamaŋ sa hūyāaŋ āŋhūuma-i, i gbāŋ baa-ba ba ta ba nu Kirsá nuŋgu-i baa ni yaa-i.

6 Aa da na ji ta na nu i nuŋgu-i fafamma huɔŋgu maŋ nuɔ-i, i ka pigāaŋ ānyagarmantaamba-i i jāyāmma-i.

7 Na ne nelma-i dɔrɔ yonŋ aa ta na piye. Umanŋ duɔ suɔ wuɔ fuɔ Kirsá wuonŋo, kutienŋo saaya u bi suɔ wuɔ miɛŋo-i Kirsá baanŋ miɛ fuɔ temma-i.

8 Itienŋonŋ hāa-ye fɔŋgũɔ maŋ, da ku fiɛ waa mi ciɛ bombolma baa-yo cɛllɛ, sɛsɛrɛ sɛ gbāa da-mi. U hāa-ye baa-yo i diɛ kāyā-nei na nanŋ kaasɔnni Diilon-ŋhúmelle-na, u saa hā-ye baa-yo wuɔ i kɔsuon-na.

9 A ce dumaanŋo-na, mi sa taara na ta na jɔguonŋ wuɔ mi du-na baa mi sebebbaa-ba-i.

¹⁰ Banamba ciera wuɔ mi ce mi cor mi sebebaa-ba-na a ne da da mi waa na hɔlma-na, mi waa ŋaa ciej muɔ aa da mi ta mi piiye, mi nelma sa sire kũɔma.

¹¹ Bamanŋ waanŋ mafamma-i, ba saaya ba suɔ wuɔ inŋ maa aa tie nyegēŋ mamanŋ i hã-na, die kã i ka bi ce-ma.

¹² Na saa da, bamanŋ kaalaanŋ ba fere, mie i sie sie saa i fere baa-ba, i sie bi gbãa fi baa-ba. Bafamba saa ba fere baa bafamba fere yonŋ. Ba fi ba fere banna nuɔ. Miminsinni nanni maaraa nifanni-i wei?

¹³ A ne da miɛŋo-i i sie sie kaal i fere ji cor ku terienŋu-i. Diilonŋ unŋ hãa-ye maacemma manŋ, i bál ma yaa nuɔ-i. Ma yaa kãa baa-ye i ka hi namaa terienŋu-i.

¹⁴ Diilonŋ unŋ'a i kã terni manŋ nuɔ-i hiera, namaa terienŋu nunŋu bi dii. A ce dumaanŋo-na, inŋ kãa ka hi-na baa Kirsa *Neldɔdɔlma-i, i saa cor ku terienŋu-i.

¹⁵ Terienŋu fanŋu-na, i sa kaal i fere bananŋ maacemma-na. Nga i taara na yiera donŋ Diilonŋ-hümelle-na i maacemma ta ma da belle ma kã na hɔlma-na a saanu baa Diilonŋ unŋ huɔnu suonŋu-i dumaa.*

¹⁶ Mafanŋ da ma ce, i ka bi gbãa tie wanŋ Neldɔdɔlma-i nileinŋa manŋ na kɔtɔnni-na, ku yaa i sie tie kaal i fere bananŋ maacemma-na ba terni-na.

¹⁷ Diilonŋ-nelma ciera wuɔ: «*Umanŋ duɔ tuɔ taara u kaal u fere, u saaya u cira: <Diilo baa Itienŋo yaa-i.>*»†

¹⁸ Terienŋu fanŋu-na, ku saa ce ŋaa umanŋ kaalaanŋ u fere u yaa faa de! Nga Itienŋ unŋ kaal umanŋ u yaa faa.

---

* **10:15** Nieŋ Ɔɔm. 15.17-21. † **10:17** Seremi (Jérémie) 9.23; Kor. dɛ. 1.31

11

Baa na ta na siɛ nelma-i hiere

¹ Mi ka ce mi miminsinni-i baa-na cɛlle, jande, tieraayan mi nuonɔgu-i.

² Na saa da, na maama dɔl-minɔ a ce mi ta mi ce yelma nei. Aa yelma famma hilaa Diilonɔ-na. Kuu dii ŋaa mi fii-na hiere dɔrru a hã bibiɛŋo diei baa-na. Bibiɛŋo faŋo yaa *Kirsa-i. Mi taara na tɛɛ fafamma dumandɛ-i-na a ji hi na nyɛmuɔ-yiingui mi hã-yo baa-na.

³ Mi suyaa miɛ fuɔ da-u-diei maama yaa yuu na hɔmmu-i. Mi kãalã miɛ na baa ji yanɔ ba tãal-na birna u huonɔ-nu ŋaa Awanɔ yaanɔ jɛŋo tãal-o dumaa baa u nudɔdɔlɔgu-i.*

⁴ Mi niɛ da umanɔ duɔ jo baa mananɔ, na tiera u nuonɔgu-i: Ba juɔ baa Yesu nanɔ maama o, na siɛ-ma. Ba juɔ baa *Diilonɔ-yalle nanɔ maama o, na siɛ-ma. Ba juɔ baa neldɔdɔlma nanɔ maama o, na hũu-ma.

⁵ Nanɔ kaal bamanɔ wuɔ Yesu *pɔpuɔrbienɔ-kirɛiŋa, mei wulaa, ba saa buɔ muɔ-na.

⁶ Nelma dii yonduo mi nuɔgu-na ninsonɔ, ŋga weiima sa yar-mi suɔma. Namaa ferɛ-i na suɔ-mi nyunɔgo sɪ.

⁷ Mi waanɔ Diilonɔ-*Neldɔdɔlma-i baa-na gbãŋgbãŋ mi saa hũu binɔkũŋgu na wulaa. Mi cie mi ferɛ cekũɔ a gbãa da mi ce na ce bɔi. Minɔ cie kufanɔgu-i, ku ce mi cãlãa cemma wei?

⁸ Minɔ waa na terienɔgu-na, yammu nanɔ Diilonɔ-dũŋ-baamba'i taa ba kãyã-miɛ. Kuu dii ŋaa mi hũyãa bafamba nagãŋ-niini yaa a fa namaa maama.

---

* **11:3 Awanɔ yaanɔ jɛŋo tãal dumaa:** Niɛŋ Miwaanɔ jɛnammanɔ-sebe-i-na (Genèse) 3.1-6,13.

⁹ Ku saa ce ŋaa biŋkūŋ-maama saa waa-miε na terienḡu-na de! Nga mi saa ji kā yinduḡŋu unan nuḡ ŋ wulaa wuḡ ŋ hā-mi daaku baa daaku. Ni-manḡ maama-i waa-miε hiere, tobimba manḡ naa hel Maseduḡni-na kā, ba kāa baa-ni ka hā-mi.† Weima-na hiere mi bilaa mi fεε, kumaḡ ka ce mi baa ji ce conḡoruḡŋu na wulaa, aa mi ka cor ta mi bel mi fεε dumεi.

¹⁰ Mi huḡŋa fiε baa mafamma-i. Aa Akayi huḡŋa-na hiere, molo siε gbāa ce mi nanna nelma famma-i. Miḡ waḡ mamaḡ coima sī. Kirsa yaa mi siera; u hāalāyā-miε u ninsoḡo wamma-i.

¹¹ Ku ce na maama sa dḡl-miḡ ku'i ciε mi sa siε na nagāŋ-niini-i wei? Ma'i sī. Diilo fuḡ fεε suyaa wuḡ na maama dḡlnu-miε.

¹² Nga mi siε hūu warbelle na wulaa ku yaa bamaḡ taaraayanḡ da ba saa ba fεε baa-ye ba siε gbāa.

¹³ Kufanḡu taamba-i Kirsa pḡpuḡrbiemba sī; huhurmantaamba. Ba ciε ba fεε Kirsa pḡpuḡrbiemba.

¹⁴ Baa na yanḡ ku ce-na gberε: *Sitāni fuḡ fεε sa ce u fεε dḡrpḡpuḡrbiloḡo dii wei?

¹⁵ U cāarāanḡ da ba ce ba fεε ānfafammanciraamba, ku ce niε aa ce-na gberε? Nga banḡ ciε maacembabalamma manḡ, Diiloḡo ka pā-ba baa ma sullu-i.

Polḡ daa sūlma manḡ

¹⁶ Mi ka tiraa tir-ma baa-na: Molo baa tuḡ ne-muḡ mimilānḡ muḡ. Da na yagar ta na ne-mi mimilānḡ muḡ, dumaanḡo-na yaanḡ mi bi kaal mi fεε baa-na cellε a ce mi miminsīnni-i.

† 11:9 Niεḡ Filip. 4.15-18.

17 Miŋ ka waŋ mamaŋ fiεfiε-i-na, Itieŋo kusūŋ-maama sī. Mi ka kaal mi fεε ηaa mimilāŋ muo.

18 Nuomba bōi kaal ba fεε a saanu baa baŋ yeŋ dumaa; muomi ka bi kaal mi fεε.

19 Namaa namaŋ wuo na nu nelma, namei tier-aayaŋ mimiεlmba nonni-i, dumaa sī wei?

20 Na siε ba ta ba ce-na ηaa kōraaŋ namaa. Na siε ba ta ba du-na. Na siε ba ta ba hūu na nagāŋ-niini-i. Na siε ba ta ba fiεna-nei. Na siε ba ta ba ture na yammu-i aa na sa waŋ weiima.

21 Mie i saa da holle ce kufanŋu temma-i nei; jande, baa na gāŋ baa-ye!

Mi ka tiraa cor baa mi miminsinŋi-āndenni-i. Banambaŋ siε ba kaal ba fεε mamaŋ nuo-i, muomi ka bi siε kaal mi fεε mei.

22 Kutaamba-i *Ebirebaa ninsoŋo. Mei fεε-i Ebireyeŋ muo. *Isirahel-baamba. Mei fεε-i Isirahel-wuoŋ muo. *Abiramu hāayēlmba. Mei fεε-i unaoŋo-i muoŋo-i.

23 Ba cie mi da mi piye ηaa mi yuŋgu siire. Ba'a bafamba *Kirsa cāarāamba; ηga mei curaa bafamba-i. Mi mulāaŋ ku maacemma-na yaŋ-ba. Baŋ diyaa-mi kaso-i-na dumaa, ku maaraa bafamba kūŋgu-i. Baŋ muyaa-mi dumaa, ku maaraa bafamba kūŋgu-i. Miŋ yuraaya kuliŋgu-i dumaa, ku maaraa bafamba kūŋgu-i.

24 *Yuifubaa-ba muyaa-mi i ndii. Muoru da-du-diei-na hiere, ba muyaa-mi comeyufieŋ komorre baa cīncieluo nenna‡.

‡ 11:24 A saa baa ba *Moisi *aŋjŋamma-i ba saa saaya ba muo nelieŋo-i ku cor comeyufieŋ komuoŋa hāi. Ku'i cie ba ta ba muo nuomba-i ba yiera comeyufieŋ komorre baa cīncieluo nenna. Nieŋ Anjŋamma tiyemman-sebe-i-na (Deutéronome) 25.3.

25 *Oromεbaa-ba muyaa-mi i siei aa mi bigāarāamba naŋ-mi baa tāmpēlēiŋa-i da ba ko-mi i diei. § Baatonŋo ciinu baa-mi i siei, aa mi cie isuoyiŋgu diei baa bāaŋ-yiŋgu diei hūmma-na i diei.

26 Mi wuɔramma-na nilēiŋa-na, hōnni bɔi dii hūmma wuyaa-mi naa, cuobaa-ba bilaa-mi naa, mi nellen-tobimba-i Yuifubaa-ba bilaa-mi naa, *niεraamba bilaa-mi naa. Mi curaa nilebabalēiŋa-na aa cor terbabalanni-na hēhuleiŋa-na. Dāmman-nuoraŋgu wuyaa-mi naa, coikartaamba maŋ wuɔ bafamba Kirsa-baamba, ba cie-ye sūlma.

27 Mi cie maacenŋkpekelma bɔi, mi mulāaŋ cor. Hōnni bɔi dii, mi taa mi cɔ mi yufien-na; nyulmu'i daamu, hūŋkuɔsinni'i daani! Hōnni bɔi dii, da mi ce mi naa mi cɔ nyulmu. Waaŋgu mulāaŋ-mi aa niidiini saa bi tiraa waa baa-mi.

28 Mi ka fiinaŋ ma boluonŋu-na. A naara mafamma-i hiere, yinni maŋ jon mi jɔguɔŋ Diilon-dūŋ-baamba-i hiere ba maama.

29 Uman duɔ saa naŋ kaasinni dei Diilon-hūmelle-na, mi da ŋaa muɔmei saa naŋ kaasinni. Molon duɔ nanna Diilon-hūmelle-i, ku sa suɔ aa jaŋ-mi.

30 Da kuɔ mi saaya mi kaal mi fere, mi ka kaal mi fere mi nayusinni yaa nuɔ-i.

31 Diilonŋo-i Itienŋo-i Yesu To-i, baŋ gbeliēŋ uman hōnniŋ jon, u suyaa wuɔ mi sa kar coima.

32 Miŋ waa Damasi-i-na, fāamaanŋo maŋ waa terienŋu-na Aretasi bāaŋgu-na, wuɔ jīena nuɔmba nelle dumieŋa yammu-na hiere wuɔ da mie mi hel, ba bel-mi.

---

§ 11:25 Niēŋ Pɔpuɔr. 16.22; 14.19.

³³ Nga ba yaan-ba aa dii-mi sãmbaga nuɔ a hiel-mi baa fontálma koko-i-na a jina-miɛ bomborma-na mi ta. Ku ciɛ dumɛi mi gbãa kor u nammu-na.*

12

Diilonɔ caraaya Pol

¹ Na saa da, a kaal ŋ fɛɛɛ yunɔu si dii-kuɔ, ŋga mi siɛ gbãa budii; fuɔ mi kaal mi fɛɛɛ. Miŋ ka kaal mi fɛɛɛ mamaŋ nuɔ-i gboluonɔ daaku-na, Itien uŋ caraaya-miɛ a pigãan-mi mamaŋ, mi ka dii mi nuŋgu-i ma yaa nuɔ-i.

² Mi suɔ Diilonɔ-dũŋ-wuonɔ nanɔ-i*, Diilonɔ biyaa-yo kã baa-yo dii u terienɔu-na dii fɛnfɛlle-na aa bir jo baa-yo; ku bien cɛncieluo a naa yaa dɛ-i. U kãa baa fuɔ fɛɛɛ yaa wa, u kãa baa u yalle wa, mɛi sa suɔ kuanɔgu ji cor Diilo fuɔ fɛɛɛ-i.

³⁻⁴ Miŋ suyaa ma diei maama maŋ, Diilonɔ kãa baa naacolɔ daayo-i u nelle-na. U kãa baa fuɔ fɛɛɛ yaa wa, u kãa baa u yalle wa, mi sa suɔ kuanɔgu ji cor Diilonɔ-i. Uŋ kãa terienɔu-na ka nu nelma maŋ, ma siɛ gbãa waŋ; aa molo saa saaya u hiel-ma u nuŋgu-na.

⁵ Mi gbãa kaal fuɔ temma yaa-i a yaŋ mɛi fɛɛɛ-i. Muɔmi kaal mi fɛɛɛ mi nayusinninɔ yonɔ.

⁶ Da ku dɔl-miŋ, mi gbãa kaal mi fɛɛɛ aa mi siɛ kar mi huɔyasanga ŋaa mimilãŋ muɔ. Nga mi siɛ kaal mi fɛɛɛ. Mi sa taara ba haa-mi dɔrɔ ji cor. Mi taara baŋ nuŋ mamaŋ mi nuŋgu-na baa baŋ daa mi ciluɔ-i dumaa ba kãŋ-mi saa baa ni yaa-i.

---

* **11:33** Niɛŋ Pɔpuɔɔ. 9.23-25.
dumaanɔ-na. Niɛŋ verse 7-i-na.

* **12:2** Pol gbɛ fuɔ fɛɛɛ yaa

7 Na saa da, Diilonŋ uŋ biyaa-mi ka pigāaŋ-mi nelma maŋ u nelle-na ma waa nelbuo cor. U sa taara mi ce bombolmantienŋ muo ku'i cie u yaŋ mi ta mi mulienŋ mi kūoma-na. Ku cie ŋaa u hāa *Sitāni-i hūmelle-i u tuo gāŋ baa-mi mi baa gbāa ce bombolmantienŋ muo.

8 Mi cāarā Itienŋo-i i siei wuo u hiel-mi mulienŋ daama-na.

9 Miŋ cāarā-yuo dumaanŋo-na, u gbē-mi wuo: «Miŋ ceŋ baa-ni dumaa ku ka gbē baa-ni. Mi fōŋgūo da nayusinniŋ-huonŋu'i nuo-i fafamma.» Uŋ juo piiye dumaanŋo-na, mi naa mi yaŋ aa ta mi kaal mi ferε mi nayusinni'i nuo-i. Ku yaa *Kirsa fōŋgūo ka hiel-mi.

10 Ku'i cie na da mi huonŋa fie baa mi nayusinni-i, baa mi tuosinni-i, baa mi yaahuolo-i, baa mi sūlma-i, baa mi muliema-i Kirsa maama-na. Muo da mi naa yunŋu huonŋu maŋ nuo-i, huonŋu fanŋu'i nuo-i fōŋgūo da-mie.

Pol huonŋa cuu baa Korēntitaamba-i

11 Na cie mi ta mi piiye ŋaa mi yunŋu siire, a ne da namei naa saaya na ta na kaal-mi. Mi sie gbāa cii muonu canŋa ninsonŋo, ŋga naŋ kaal bamaŋ bafamba-i wuo Yesu *pəpuərbienŋ-kireiŋa, ba saa buo muo-na halle cekūo.

12 Kumaŋ pigāaŋ wuo Yesu pəpuərbilonŋ muo, ku cie na hōlma-na: Mi fie mi huonŋa-i baa weima-i hiere, Diilonŋo kāayā-mie mi ce gbεε-weima boi baa nelma boi na hōlma-na.

13 Mi cie bige-i hā Diilonŋ-dūŋ-baamba namba-i aa mi saa ce-ku hā namaanŋo-i? Mi saa yagar-ma miŋ'a mi saa ce na yiera baa mi yunŋ-maama-i. Da

kuo minj cie mafamma-i mi cālāa cemma, cieŋ-minj jande.

14 Muomei daami mi tigiinj ti da mi kā na wulaa sieliŋ-kāmma-i, aa namaa nuŋgu sie waa mi yuŋ-maama-na. Mi taara namei, mi sa taara na nagāŋ-niini. Na saa da, bisālmba sa fie ba bīncuomba, bīncuomba'i fiyaan ba bisālmba.

15 Mi ka hiel mi naŋga-i mi fere aa tiraa sieya mi kūoma-i na maama-na. Ku ce na maamaŋ fūnuŋ ma dōnu-mie dumandē-i-na, mi maama ka ta ma balannu namaaŋo-i wei?

16 Na suyaa wuo mi saa har mi yuŋ-maama-i haa hā-na. Nga banamba ka cira huhurmantiŋ muo; kere mi yaan-na aa cure-nei.

17 Minj saan bamaŋ ba kā na wulaa hiere, mi cie u diei ka tāal-na hūu bīŋkūŋgu na wulaa dede wei?

18 Mi naŋ cāarā Tite kā na wulaa baa tobiŋo maŋ minj waan u maama-i baa-na; Tite kaa tāal-na hūu bīŋkūŋgu na wulaa wei? Tite-i baa muoŋo-i i saa ce maacenduoma yaa wei? I saa wuo hūmeduole yaa wei?

19 Dii yiinaa na jōguoŋ wuo sī i piye die kor i fere. Ma'i sī. Inj yen *Kīrsa horre-na, ku'i cie i tie piye dumaanō-na; Diiloŋo yaa i siera. Mi jēnaaŋ namaa, i taara na naŋ kaasinni Diiloŋ-hūmelle-na ku'i cie i tie waŋ daama-i hiere baa-na.

20 Mi holle tie baa kāmma-i na terienju-na wuo sī mi sie ka da-na minj taaraŋ mi ka da-na dumaa. Da mi saa bi ka da-na dumaanō-na, namaa na ka bi piel mi maa-na. Berru-i, baa yelma-i, baa hōdulle-i, baa nenemuŋgu-i, baa yebiēnande-i, baa dondorre-i, baa bombolma-i, baa āŋguolma-i, mi sa taara mi ka da-ni na terienju-na.

21 Mi holle tie wuə sī da mi kā na terienġu-na Diilonġo ka tiraa ture mi yaanġa-i na hølma-na. Mi holle tie wuə sī mi ka kā ka da nuəmba bəi saa nanna ba maacembabalamma-i yogo. Wuə sī mi ka kā ka da ba curaa baa ba *fuocesinni-i baa ba biŋwosinniŋ-maacemma-i. Kufanġu ka ce mi kaal ba yuŋ-nu.

13

Nelperiema

1 Mi kām̄ma i siēi yaa dε-i na wulaa. Ma nyεġāan Diilonġ-nelma-na wuə: «*Siertaamba hāi sisə ba siēi da ba da nelma maŋ nuə-i hiere, ma ka fiēlnu.*»*

2 Miŋ ŋa naa kā hāallŋ-kām̄ma-i mii naa hi gboya āmbabalmanciraamba-i. Dumandε-i-na, miŋ yeŋ yargaa yogo, mi ka tir-ma baa-na na hieroŋo-i hiere: Da mi kā ka da umanġ sa wuəyaan hūmelle-i, mi siē yan-yo.

3 Ma sī na taara na suə da kuə miŋ wanġ mamanġ *Kirsa nuŋ-āndaanġu kε? Na ka suə-ma. Kirsa-i nayusinnintienġo sī, u ka ce bibesinni na hølma-na.

4 Banġ taa ba gbu-yo huəŋġu maŋ nuə-i, u waa nayusinnintienġo ninsoŋo, ŋga uŋ kuu aa sire, Diilonġ-fōŋġūə dii-yuə. Miε fεrε-i maaduəma, iŋ yeŋ horre-na baa-yo, i naa yuŋġu, ŋga Diilonġ-fōŋġūə ciε i ka da fōŋġūə. Diε kā, i ka pigāan-na baa-yo i ciluə-i-na.

5 Niēŋ na hōmmu-i aa na yuu na fεrε na ne da kuə na wuə Diilonġ-hūmelle-i fafamma. Niēŋ na hōmmu-i na ne, Yesu-Kirsa si dii-muə wei? Mi saa yagar-ma da kuə na saa hūu u maama-i.

---

* 13:1 Anġnamma tiyemmanġ-sebe (Deutéronome) 19.15

⁶ Nga mi suyaa miε da na ne miε ciluɔ-i, na ka suɔ wuɔ i wuɔ Diilonŋ-hūmelle-i fafamma.

⁷ Inŋ cārāŋ kumaŋ Diilonŋo wulaa, ku yaa daaku: Na hiel na naŋga āmbabalma cemma-na. Ku saa ce ŋaa i taara i pigāaŋ wuɔ miε i faa dε! Ma'i sī. Nga i taara na vaa na fεε baa ānfafamma cemma yaa-i, halle nuɔŋ da ba fiε cira miε i sa wuɔ Diilonŋ-hūmelle-i fafamma, wεima sī.

⁸ Na saa da, miε i gbāa cu ninsoŋo huonŋ-nu yonŋ, ŋga i siε gbāa cie-yo u maacemma-na.

⁹ Namaa da na da fōŋgūɔ Diilonŋ-hūmelle-na, aa ba fiε ta ba piiye wuɔ miε i naa yuŋgu, wεima sī. Inŋ cārāŋ kumaŋ Diilonŋo wulaa i hā-na, i taara u kāyā-nei na bir jo hūmefafalle-na a ji hi na fuonŋu-i Diilonŋ-hūmelle-na.

¹⁰ Mi sa taara da mi kā, mi ka ta mi nuola-nei ku'i cie mi waa yargaa aa nyεgēŋ seβε daayo-i hā-na. Na saa da, Itienŋ uŋ hāa-mi fōŋgūɔ maŋ, u hāa-mi baa-yo wuɔ mi kāyā-nei na naŋ kaasīnni u hūmelle-na, u saa hā-mi baa-yo wuɔ mi kɔsuonŋ-na.

¹¹ Tobinŋ namaa, mamaŋ tīyāa ma yaa daama: Taa na nyε! Gbāaŋ na hi na fuonŋu-i Diilonŋ-hūmelle-na. Taa na dii sirεiŋa na-naa nuɔ. Taa na nunu na-naa. Bilaaŋ na-naa fafamma. Mafaŋ da ma ce, Diilonŋo-i nelnyulmuntienŋo-i baa yaafēllentienŋo-i u ka waa baa-na.

¹² Taa na jaal na-naa fafamma ŋaa cεduonŋ-bien namaa.

Diilonŋ-dūŋ-baamba-i hiere ba pāa na jaaluŋgu.

¹³ Itienŋo-i Yesu-Kirsa kāyā-nei. Diilonŋo pigāaŋ-na uŋ dɔl-nanŋ dumaa aa u *Yalle waa baa-na hiere.

Diilon-nelma Tobisĩfelenni New Testament in Cerma (UV:cme:Cerma)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Cerma)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cerma

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
5ffe1c98-1ba9-54d8-8f4c-03a7c12fba11